

Beheerafspraken naar aanleiding van bosontwikkeling te Weert.

De Gemeente Weert en de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland komen als volgt overeen:

Aanleiding:

- Tijdens de raadsvergadering d.d. 23 september 2020 is een verklaring van geen bedenkingen afgegeven ten aanzien van de omgevingsvergunning voor natuur- en bosontwikkeling op 13 percelen in de gemeente Weert. Daarbij is via een motie opgeroepen om strikte afspraken te maken over het beheer.
- De beheerafspraken hebben tot doel overlast door onkruidzaden en wildschade als gevolg van de ontwikkeling te beperken.

Uitgangspunten:

- Het convenant tussen Natuurmonumenten en Gemeente d.d. 13 mei 2020 is van toepassing en de voorwaarden vanuit de Provincie Limburg vanuit het 1-miljoenbomenplan.
- De gronden worden voor een periode van ten minste 30 jaar als bos- en natuurgebieden in stand gehouden.
- De gronden dienen toegankelijk te zijn voor bezoekers en recreanten.
- Natuurmonumenten is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de aanplant.
- Er is gesproken met de LLTB over het project; zorgen en aandachtspunten zijn waar mogelijk verwerkt in deze beheerafspraken
- Factsheet (Henk Siebel) als onderdeel van de rechtspraak d.d. 15 januari 2021 dienen als basis voor de onderliggende beheerafspraken.
- De uitspraak van de rechter in verband met de mate van overlast bepaalt mede de mate van maatregelen.

De beheerafspraken zijn opgesplitst in maatregelen uit te voeren bij de inrichting van percelen, maatregelen in de beheerfase en procesafspraken voor de langere termijn.

De afspraken hebben tot doel overlast te beperken, daarnaast om te komen tot een betere afstemming om een werkbare situatie te creëren in de overgang tussen natuur en agrarische gebieden.

Deze afspraken hebben betrekking op de navolgende kadastrale percelen gemeente Weert, sectie AH, nummers 1, 6, 15, 145, 164, 165 en 190 en sectie Q nummer 63, gelegen in de omgeving van de Laurabossen, sectie AF nummers 107 en 300, gelegen nabij de Heltenbosbrug, sectie AG nummer 90, gelegen in het Wijffelterbroek, sectie AC nummer 144, gelegen in de Krang en Stramproy, sectie G nummer 157, gelegen in het Stramprooierbroek.

Inrichtingsafspraken:

- Voormalige agrarische percelen worden ingezaaid met klaver. Op terreinen met een bestaande vegetatie of grasmat wordt er naar gestreefd om een gesloten zode te ontwikkelen en te behouden.
- De randen in de overgang naar agrarische percelen (3-5m) worden dichter beplant met struweelbeplanting om ongewenste verwaaing en vestiging van kruiden te voorkomen.
- Er vinden geen werkzaamheden (grondbewerkingen en oogst) plaats die verspreiding van knolcyperus naar naastgelegen percelen in de hand werkt.
- In overleg met de aangrenzende grondeigenaar en Wildbeheereenheid (WBE) wordt meegewerkt aan het beperken van overlast door wilde zwijnen en ganzen. Zo worden op de grens van percelen AH 145, AH 164 en AH 165 door middel van een raster everzwijnen geweerd. Voor de plaatsing van hoogzitten op gronden van Natuurmonumenten vindt overleg plaats over nut en noodzaak. Voor de rest van het gebied wordt een project voorbereid door LLTB om een wildwerend raster te plaatsen.

Afspraken in beheer:

- De plantvakken worden niet in begrazingsbeheer genomen om de aanplant kans te geven zich te ontwikkelen en om de omstandigheden ongunstig te houden voor pionierssoorten als distel en Jacobskruiskruid (voorkomen bodemschade).
- Mogelijk volgt inzaaien met een kruidenrijk maaisel in de beheerperiode als proef om sneller een gesloten zode te creëren. Hiervoor moet eerst de situatie in het groeiseizoen beoordeeld worden om noodzaak en wenselijkheid te bepalen.
- Tot dat de struikenlaag in de overgang naar agrarische gebieden gesloten is, bij overlast de zoombeplanting en terreindelen, daar waar nodig, periodiek en zo nodig meermaals uitmaaien om bloei en verspreiding van Jacobskruiskruid te voorkomen. De omvang wordt in het terrein bepaald in overleg tussen de terreinbeheerder en de aanpalende agrariër.
- Bij het begin van de zomer van 2022 een evaluatie in het terrein organiseren om de mate van overlast in beeld te brengen en om maatwerk daar waar nodig af te spreken.
- In de evaluatie bepalen welke maatregelen agrariërs kunnen treffen voor een graslandbeheer met als doel de ontwikkeling van Jacobskruiskruid te voorkomen. Eventueel hier een opleiding in organiseren of een graslanddeskundige in te laten adviseren.
- Daar waar mogelijk betreft Natuurmonumenten agrariërs in de uitvoering van beheermaatregelen (in loonwerk).
- De overlast en schade door wild wordt via het project preventieraster van de LLTB aangepakt en gemonitord. Overleg en afstemming vindt plaats met (Wildbeheereenheid) WBE Grenskant om overlast met zwijnen te minimaliseren. Natuurmonumenten en gemeente zijn hierbij betrokken.
- Nabij de erfgrans worden groeiende hoog opgaande bomen die voor nadelige schaduwwerking op landbouwgewassen zorgen verwijderd of gesnoeid.

- Controle en signaleren door vrijwilligers van Natuurmonumenten. De frequentie is te bepalen op basis van het ontwikkelstadium van Jacobskruiskruid, dit met als doel om verdere ontwikkeling (het in bloei komen en de verspreiding van zaden) te beperken.
- Eventuele nieuwe exoten als proef met nieuwe technieken (elektrocucie) bestrijden.
- De afspraken in de beheerperiode worden aangegaan voor een periode van 5 jaar, ingaande vanaf het jaar van aanplant van de betreffende percelen. Op het einde van deze termijn worden de afspraken en maatregelen met de gebiedspartners geëvalueerd. Deze afspraken welke voor de lange termijn gemaakt worden komen op dat moment hiervoor in de plaats.

Afspraken lange termijn

- Opstarten breder beheeroverleg binnen PiO Weerterland (Weert, Nederweert en Leudal) met o.a. LLTB, Terreinbeheerders, Waterschap Limburg, gemeenten.

De in deze overeenkomst opgenomen maatregelen en afspraken worden vastgelegd bij besluit van burgemeester en wethouders van Weert d.d. 29 september 2021 en vormen de uitwerking van de motie van de gemeenteraad d.d. 23 september 2020 aangaande de omgevingsvergunning voor natuur- en bosontwikkeling op 13 percelen in de gemeente Weert.

Weert, ... 2021

Vereniging Natuurmonumenten

Gemeente Weert

Rob van Schijndel
Gebiedsmanager
Kempen - Midden Limburg

Henk van de Loo
Wethouder

...

...

Factsheet Jacobskruiskruid

Verspreiding Jacobskruiskruid

Vaak wordt gedacht dat Jacobskruiskruid met de wind ver wordt verspreid. Dit is echter niet het geval. Er worden allerlei afstanden genoemd waarmee rekening zou moeten worden gehouden in adviezen, zonder dat daarbij wordt aangegeven waarop dit is gebaseerd. De enige wetenschappelijke studies hiernaar geven aan dat het zaad via de wind niet verder komt dan 15 meter (McEvoy & Cox 1987) of dat de zaadverspreiding verder dan 25 meter verwaarloosbaar is (Poole & Cairns 1940). Alleen pluis zonder zaad komt verder. Ook de invasieve species compendium van het internationale gerenommeerde CABI geeft niet aan dat dit verder is.

Dit betekent dat met een zone van 25 meter zonder zaadzetting van Jacobskruiskruid volstaan kan worden, als zaadverspreiding naar nabije percelen al ongewenst is. Deze zone kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden door een andere vegetatie zoals bos (waarin Jacobskruiskruid niet voorkomt) of door met vroeg maaien zaadzetting van Jacobskruiskruid in een dergelijke zone te voorkomen.

Zaad kan soms wel verder komen via verspreiding aan machines (bijv. maaimachine) of de vacht van grote dieren. Dit is de meest waarschijnlijke reden van verschijnen van deze soort in agrarische gebieden als de soort er voorheen lange tijd niet voorkwam. Er is daar praktisch gezien geen zonering op in te richten omdat dit over zeer grote afstanden kan zijn.

Vestiging van Jacobskruiskruid

Uit ervaring is bekend dat bij een traditioneel graslandbeheer met gesloten grasmat vestiging van Jacobskruiskruid vrijwel onmogelijk is, en deze soort niet zo talrijk wordt dat problemen voor vee via het hooi kunnen ontstaan. Dit wordt ook in veel praktijkadviezen aangegeven (zoals in het praktijkadvies van de VBNE). Wordt de grasmat sterk verstoord door insporing van zwaar materieel, erg diep maaien, zware overbegrazing, of door het tegenwoordig in de intensieve landbouw toegepaste periodiek dood spuiten van het hele grasland en opnieuw inzaaien, dan kunnen kale plekken ontstaan. Hier kan Jacobskruiskruid zich vestigen net als veel andere kruiden met grondrozet, zoals bijvoorbeeld paardenbloemen en herderstasje. Dit is dus vooral een gevolg van het graslandbeheer en niet van aanwezigheid van Jacobskruiskruid in nabije natuurgebieden. Bij sluiten van de grasmat neemt Jacobskruiskruid ook weer af.

McEvoy, P.B. & C.S. Cox 1987. Wind Dispersal Distances in Dimorphic Achenes of Ragwort, *Senecio Jacobea*. *Ecology* 68(6): 2006-2015.

Poole, A. & D. Cairns. 1940. Botanical aspects of Ragwort (*Senecio jacobea* L.) control. *Bulletin of the New Zealand Department of Science and Industrial Research* 82: 1-66.

www.cabi.org invasive species compendium

<https://www.vbne.nl/productdetails/praktijkadvies-jacobskruiskruid-waterkruiskruid>